

Adress till SveDEN och Bladet:

Birgitta Meding
Arbets- och miljömedicin
Norrbäcka, 4 tr
171 76 Stockholm
tel 08-7373642
e-mail: birgitta.meding@sls.se

Aktuell information om epidemiologiska aktiviteter för och bland dermatologer från Svenska Dermato-Epidemiologiska Nätverket, SveDEN

I SveDENs idégrupp ingår:

Chris Anderson, Linköping, chris.anderson@lio.se
Birgitta Meding, Stockholm, birgitta.meding@sls.se
Berndt Stenberg, Umeå, berndt.stenberg@vll.se
Åke Svensson, Malmö, ake.svensson@skane.se
Nadeem Janjua, Malmö, nadeem.r.janjua@skane.se

Ett tillfälle du inte bör missa!

Nu ges den första kursen i dermato-venereologisk epidemiologi! Den 12–14 september hålls en basal kurs för alla intresserade utan krav på förkunskaper. Kursen vänder sig till dermatologer, såväl ST-läkare som färdiga specialister, samt kuratorer, sjuksköterskor, yrkeshygieniker och andra intresserade inom ämnesområdet. Kursort är Hemavan i Västerbottensfjällen dit man lätt tar sig med direktflyg från Stockholm. Undervisningen blandar föreläsningar med praktiska övningar vid dator. Utifrån frågeställningar diskuteras val av studieupplägg, enklare analyser för kontroll av kvaliteten i data samt även val av metoder för mera specifika analyser. Lärare på kursen är statistiker Hans Stenlund från Umeå, samt hudläkarna Birgitta Meding, Åke Svensson och Berndt Stenberg. Kursen ges av Svenska Dermato-Epidemiologiska Nätverket (SveDEN) och Wyeth AB i samarbete.

För mer information maila till berndt.stenberg@vll.se

10th Linköping Workshop in Dermato-Epidemiology 22-23 mars 2007

Lars Dahlgrens föreläsning om kvalitativa metoder med fokus på Grounded Theory

Lars Dahlgren, professor i medicinsk sociologi i Umeå, har lång erfarenhet av arbete med kvalitativ forskningsmetodik och har skrivit flera böcker i ämnet. Två böcker som är förståeliga även för dem som inte har någon egen erfarenhet av metoderna är

Bengt Starrin, Lars Dahlgren, Gerry Larsson & Sven Styrborn (1997) Along the Path of Discovery, Qualitative Methods and Grounded Theory. Studentlitteratur, Lund, samt

Lars Dahlgren, Maria Emmelin & Anna Winkvist (2004) Qualitative Methodology for International Public Health, Umeå International School of Public Health, Umeå University.

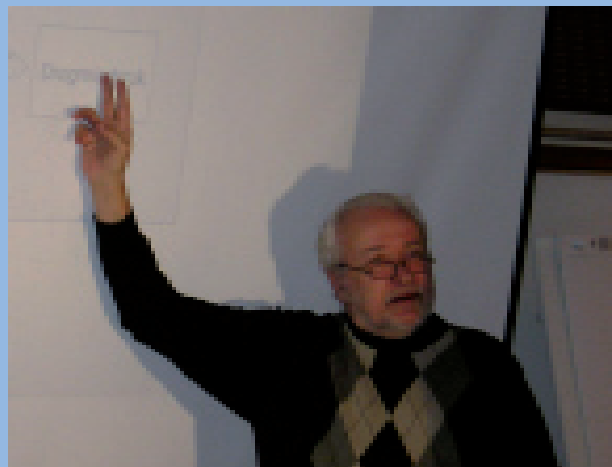
Grounded Theory är en metodik som utvecklades av Glazer och Strauss och vars syfte är att generera teori. En metafor för arbete enligt denna metod är detektivromanen. Huvudpersonen, detektiven som arbetar med både kvalitativa och kvantitativa data, överträffar i regel polisen som har en magrare metodarsenal. Da Vincikoden av Dan Brown är grounded theory i deckarform! Innan Lars mot slutet av sin föreläsning gick in på hur man praktiskt arbetar med grounded theory gjorde han en lärd men lättsam genomgång av viktiga grundbegrepp.

Emotioner har sedan 10-20 år blivit intressanta även inom sociologin. Man antar att just emotioner ligger bakom många viktiga beslut man gör under livet vilket man tidigare nog underskattat i forskningen.

Därefter fick vi definierat "självet" bestående av "I" och "me" där "I" agerar utåt medan "me" reflekterar. "Signifikanta andra" är i sociologin de viktigaste personerna som ger feed-back medan

den grå massan som vi också måste förhålla oss till är "generaliserad andra". Att känna "generaliserad andra" ingår i den sociala kompetensen.

Ja, ni förstår! Det här är inte så enkelt för en dermatolog att referera. Inte desto mindre fick vi våra vyer ordentligt vidgade runt begrepp som man spontant känner är centrala i förståelsen av patienterna och deras föreställningar och upplevelser av sjukdom. Skam, t.ex., är ett centralt begrepp inom emotionssociologin. Vi känner igen det som en av grundaffekterna. Skam är "vårt moraliska gyroskop", uppstår när sociala band hotas och reglerar andra känslor. Att förstå skamgenererande faktorer kan ge en ökad förståelse för stigmatiseringsprocessen. Vi fick även tips om hur man kan bidra till att reducera stigmatiseringskänslan/skamkänslan i patientmötet.

Lars Dahlgren föreläser

Slutligen gjorde Lars en genomgång av arbets sättet för grounded theory. Det finns åtminstone för en yttre betraktare stora likheter med den fenomenologiska-hermeneutiska metoden som presenterades av en annan föreläsare. Metoden används till att både kunna definiera sina variabler bättre och att förstå deras innebörd. Datainsamlingen sker inte som i kvantitativ forskning utifrån slumpvis utvalda informanter utan mycket medvetet styrt utifrån syftet att få

så mycket och varierad information som möjligt. Basdata dokumenteras ordagrant för att sedan i s.k. öppen kodning ges koder som så småningom samlas i kategorier och axlar som beskriver kategorier som har samband med varandra. Integrationen slutligen ställer egna data mot befintliga teorier.

Nu ser vi med spänning fram emot att antalet kvalitativa studier så småningom kommer att öka inom den dermato-venereologiska forskningen.

Berndt Stenberg

Att leva med bensår

Syftet med studien var att beskriva äldre patienters upplevelse av ett dagligt liv med venöst bensår. Intervjuerna analyserades utifrån en fenomenologisk-hermeneutisk ansats. Metoden innebär att man i första steget gör en naiv läsning, för att bilda en uppfattning om materialet. Sedan görs en strukturanalys för att förklara innebörden i texten. Slutligen görs en helhetstolkning av hela materialet. Vid dataanalysen identifierades fyra teman; förändrad kroppsbild, begränsning och anpassning till dagliga aktiviteter, emotioner vid smärtsamt sår och bandage, samt ambivalent förhoppning om ett läkt sår. Den tolkade helheten kan förstås utifrån att personer med venösa bensår lever i dialektiken mellan att vara instängd i den egna kroppen, och hopp om befrielse från såret.

Britt Ebbeskog, leg sjuksköterska, Ph.D. Akademisk ledare vid Sektionen för omvårdnad, Institutionen för Neurobiologi, Vårdvetenskap och Samhälle, Karolinska Institutet

Att leva med eksem – en intervjustudie

Informanternas berättelser ordnades i tre nivåer, eller sfärer, som alla lever i synkront: den individuella, den sociala och den samhälleliga.

Ett genomgående drag i den individuella sfären, är att intervjupersonerna talar om något som kan beskrivas som att lyssna till sitt eksem. Det framkom att det kändes viktigt för dessa informanter att finna ut vad som var av betydelse vid varje tidpunkt i termer av att ha eksem, för att rätt kunna sköta om sin hud, och att rätta sig efter vad som var viktigt för huden. Här sågs huden inte enbart som ett effektorgan utan också som något som kunde tala om för bäraren att det var dags att agera på ett visst sätt.

Den sociala sfären handlar om hur människor hanterar relationen mellan den egna personen, som har eksem, och hennes omgivning. Här har utseendet en framträdande plats: att känna sig "normal". Andra människor är "normala", eller "vanliga" heter det i flera av intervjuerna. Att kunna känna sig normal, är att inte behöva anpassa sig efter eksemet hela tiden. Att inte vara vanlig ger också en ökad förståelse för andra med avvikande utseende.

Den samhälleliga sfären behandlar hur människor med eksem är som samhällsmedborgare trots detta eksem och hur man måste anpassa sig efter detta för att vara goda samhällsmedborgare. Att framhålla sig som en ansvarsfull arbetare och vårdkonsument är ett viktigt drag. Det framkom också en intressant linje, som handlar om hur eksemet påverkar hur man ser på sin roll som man/kvinna, där ett eksem kan förhindra att man lever upp till den bild som man uppfattar är rådande i samhället.

Cecilia Moberg, doktorand, Institutionen för Medicin, Karolinska Institutet

Bemötande av patienten

Vilken betydelse har bemötandet och omhändertagandet för patientens fortsatta tillfrisknande när det gäller patienter som blivit sjuka av inomhusluften? Den frågeställningen ligger till grund för ett aktuellt forskningsprojekt i Umeå, där patienter med denna problematik intervjuas.

Patienterna har besökt yrkesmedicinska kliniken eller hudkliniken för diagnos och har sedan svarat på en enkät. Av 189 svarande är 92% kvinnor. Trots att bara ca 7% är helt friska vid uppföljningen är över 80% i arbete, och många har en kronicitet i sina symtom. För att få svar på frågan kring bemötande görs nu intervjuer enligt kvalitativ metod och de reflexioner som patienterna har presenterades och en diskussion kring vad bemötandet består av och hur man kan spåra bemötandet i en senare utveckling av strategier fördes.

Berit Edvardsson, allmänläkare och doktorand, Umeå

Synpunkter från patienten

Två intresseföreningar, Astma och Allergiförbundet, representerat av Ingalill Björn samt Psoriasisförbundet i Örebro län, representerat av Örjan Carlén samt Eva Munkvold var inviterade för att delge synpunkter ur ett patientperspektiv. En stor del av diskussionen kom att kretsa kring svårigheter att på olika sätt kommunicera inom det sjukvårdssystem som råder. Vi delgavs olika exempel som visar att det är mycket långt innan

patienten befinner sig i centrum i vården. Andra stora frågor som diskuterades var hur man som individ kan hantera sin livssituation trots sjukdom. Vilka frågor är mest relevanta att beakta för att den enskilda individen ska fungera optimalt? Det blev mycket uppenbart att kvalitativ forskning skulle kunna tillföra mycket kunskap inom den patientnära kliniska forskningen.

Åke Svensson

Eva Munkvold, Örjan Carlén och Ingalill Björn

Kan man blanda äpplen med päron?

Har du data som är av olika karaktär och som vanliga statistikprogram inte klarar av att hantera? Det finns program som klarar sådant! Har du data som du inte kan använda dig av bara för att du inte har kännedom om vilka metoder som finns? Finns det värdefulla men bortglömda eller okända analysmetoder som vi borde ta till oss för att kunna använda outnyttjade överskottsdata? Vad kan vi lära oss själva att använda, vilka behöver vi hjälp med?

Vid nästa **Linköping Workshop i dermatologisk epidemiologi** kommer statistiker Hans Stenlund att informera oss om användbara men alltför outnyttjade analysmetoder.

Boka redan nu in 10-11 april 2008!